ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Πανεπιστημιούπολη - 69100 Κομοτηνή

DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
School of Physical Education & Sports Science
Department of Physical Education & Sports Science
University Campus - GR 69100 Komotini

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Δημιουργική
& Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ



Φανή Μπερμπερίδου, Ph.D.
Μέλος Ε.Ε.Π.

Τι εννοούμε με τον όρο «αθλητισμός ατόμων με αναπηρία»;

Ο αθλητισμός ατόμων με αναπηρία περιλαμβάνει διαφορετικές μορφές συμμετοχής:



Άσκηση για υγεία και ευεξία

Ανάπτυξη και διατήρηση της φυσικής κατάστασης.



Αθλητισμός αναψυχής

Ευχαρίστηση, κοινωνική επαφή και ελεύθερος χρόνος.



Σωματειακός και αγωνιστικός αθλητισμός

Συστηματική προπόνηση και συμμετοχή σε διοργανώσεις.



Αθλητισμός υψηλού επιπέδου

Εξειδικευμένη προπόνηση, αγωνιστικοί στόχοι και επιδίωξη υψηλών επιδόσεων με συγκεκριμένα κριτήρια κατηγοριακής ταξινόμησης.

Διαφέρει ο αθλητισμός όταν έχεις μια αναπηρία?

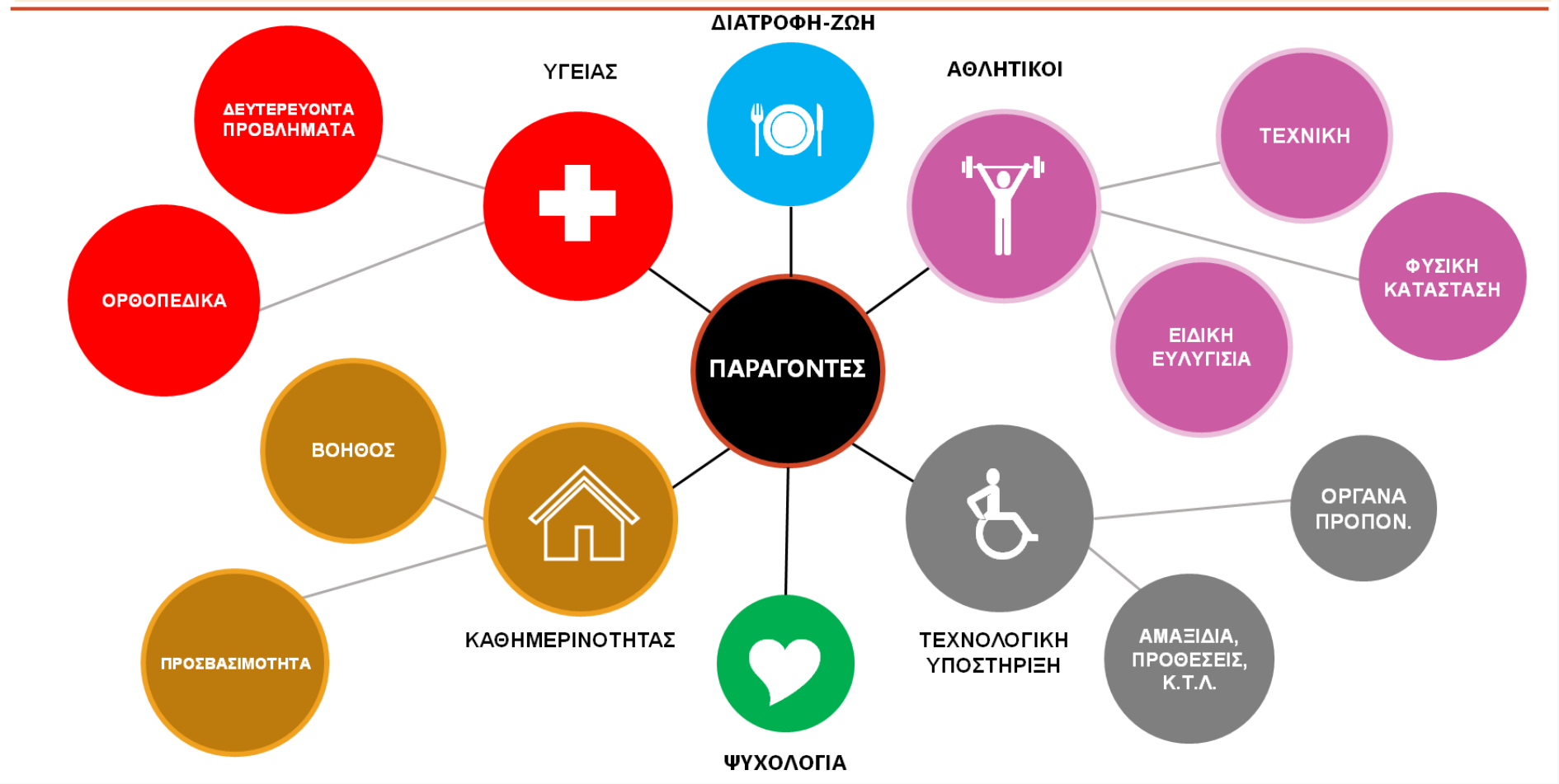

Διαφέρει ως προς τα οφέλη και τα κίνητρα?

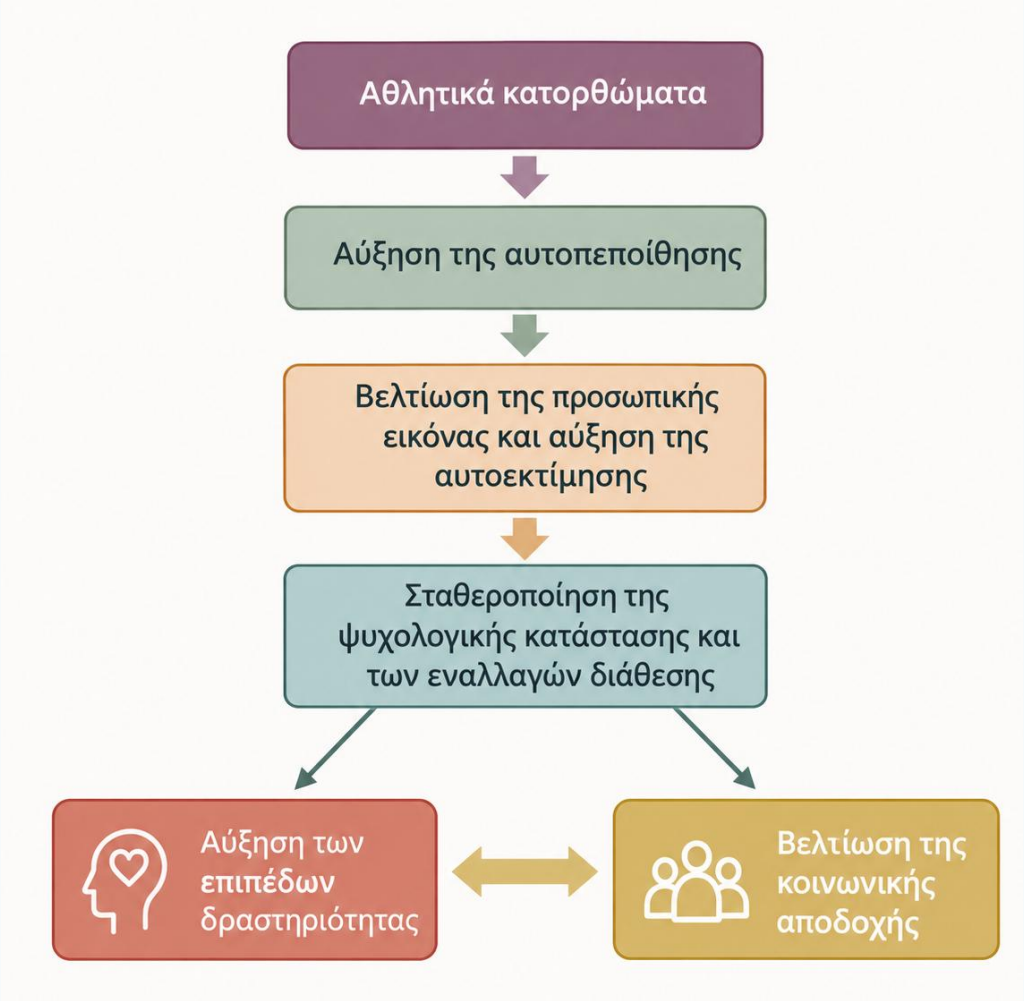

Sherrill, C. (2015). Προσαρμοσμένη φυσική δραστηριότητα, αναψυχή και σπορ: Διεπιστημονική και δια βίου εκπαίδευση (Χ. Ευαγγελίνου, Μετάφρ.). Ιατρικές Εκδόσεις Π. Χ. Πασχαλίδης.

Ερώτηση….

- *Ποια εποχή της Ιστορίας νομίζετε ότι ήταν η «χειρότερη» για τα άτομα με αναπηρία?*
- *Γιατί?*



https://www.youtube.com/watch?v=Lnltg6tTBxs&t=298s

Αναπηρία: από την αρχαιότητα έως σήμερα

Οι αντιλήψεις για την αναπηρία μεταβάλλονται ανάλογα με την εποχή και τον πολιτισμό.

Η θέση που είχαν τα άτομα με αναπηρία καθοριζόταν από:

- **το κοινωνικό υπόβαθρο,**
- **την κουλτούρα**
- **το είδος της αναπηρίας,**
- **την κοινωνική τάξη,**
- **το φύλο**
- **τη δυνατότητα του ατόμου να συμμετέχει στην οικονομική ζωή.**

Αρχαία Αθήνα



ΗΦΑΙΣΤΟΣ



ΟΜΗΡΟΣ

- Η **μυθολογία** ανέδειξε την αναπηρία ως αποτέλεσμα τιμωρίας, που αντισταθμιζόταν με ένα ιδιαίτερο προτέρημα (π.χ. Ήφαιστος)
- **Αρχαία Αθήνα**: οργανωμένο σύστημα πρόνοιας για τη στήριξη των ανάπηρων πολιτών της → η πρώτη καταγεγραμμένη μορφή **κρατικού επιδόματος αναπηρίας** στην ιστορία (1-2 οβολοί)
- **Προσβασιμότητα**: σε μεγάλα ιερά και θεραπευτικά κέντρα (π.χ. Ασκληπιείο της Επιδαύρου) κατασκευάζονταν λίθινες **ράμπες** για να διευκολύνεται η πρόσβαση ατόμων με κινητικά προβλήματα
- **Κοινωνική ενσωμάτωση και εργασία:** ελεύθεροι πολίτες δεν απομονώνονταν. Ασκούσαν επαγγέλματα που δεν απαιτούσαν έντονη μυϊκή δύναμη, όπως **έμποροι**, **τεχνίτες** ή **γραφείς**.
- **Ηθική διάκριση**: Οι **τραυματίες πολέμου** απολάμβαναν ύψιστο σεβασμό, θεωρούνταν ήρωες και η πόλη αναλάμβανε πλήρως τη δια βίου συντήρησή τους, καθώς και την ανατροφή των παιδιών τους.
- **Φύλο**: για τις γυναίκες με αναπηρία, δεν υπήρχε κρατική μέριμνα. Η επιβίωσή τους βασιζόταν αποκλειστικά στην **οικογένεια.**

Αρχαία Σπάρτη: ο μύθος του Καιάδα



- Η ζωή κάθε πολίτη ήταν αφιερωμένη στο κράτος και τον στρατό → η αναπηρία αντιμετωπιζόταν με βάση την **πολεμική χρησιμότητα** του κάθε ατόμου.

- Αν κάποιος γεννιόταν με κινητική αναπηρία και δεν μπορούσε να αντέξει τη σκληρή στρατιωτική εκπαίδευση «*Αγωγή*», αντιμετώπιζε **έντονη κοινωνική περιθωριοποίηση**, καθώς δεν μπορούσε να γίνει πλήρης «Όμοιος» (πολίτης).



ΚΑΙΑΔΑΣ

- Ένας Σπαρτιάτης που γεννιόταν ανάπηρος ή τραυματιζόταν, δεν έμενε άστεγος ή πεινασμένος· **συντηρούνταν από τους πόρους του οικογενειακού κλήρου** και τη φροντίδα των συγγενών του.

- **Καιάδας:** η σύγχρονη αρχαιολογική και ανθρωπολογική έρευνα κατέρριψε αυτόν τον μύθο!

- **Η Σπάρτη <u>δεν</u> θανάτωνε μαζικά τα ανάπηρα παιδιά**.

  Η εγκατάλειψη βρεφών («έκθεσις») ήταν μια πρακτική που εφαρμοζόταν σε ολόκληρο τον αρχαίο ελληνικό κόσμο, κυρίως για οικονομικούς λόγους ή αν το παιδί ήταν εξώγαμο.

Αρχαία Αίγυπτος



1000 π.Χ.



Σαρκοφάγος νάνου χορευτή



Bes: μισός λιοντάρι μισός νάνος

- Θεωρείται ένας από τους πιο **συμπεριληπτικούς πολιτισμούς** της αρχαιότητας για τα άτομα με αναπηρία. Η αναπηρία θεωρούνταν **μέρος της φυσικής ανθρώπινης ποικιλομορφίας**.
- **Ιατρική και Προσθετική:** Οι Αιγύπτιοι κατασκεύασαν μερικά από τα πρώτα **λειτουργικά τεχνητά μέλη** στην ιστορία.
- Πλήρη **κοινωνική και επαγγελματική ενσωμάτωση.** Οι τυφλοί άνθρωποι **είχαν σχεδόν το μονοπώλιο στο επάγγελμα των μουσικών** (αρπιστές) στα ανάκτορα και τους ναούς, καθώς θεωρούνταν ότι είχαν αναπτυγμένη ακουστική ευαισθησία
- **Ο νανισμός ως θεϊκή ευλογία:** Τα άτομα με νανισμό κατείχαν ανώτερες διοικητικές θέσεις, εργάζονταν ως φύλακες των βασιλικών θησαυρών, χρυσοχόοι ή καλλιτέχνες.
- **Θρησκεία:** Μερικοί προστάτες θεοί των Αιγυπτίων, όπως ο Βησά (Bes), απεικονίζονταν με χαρακτηριστικά νανισμού.

«Μην χλευάζεις τον τυφλό, μην περιγελάς τον νάνο και μην εμποδίζεις τον ανάπηρο στον δρόμο του. Ο άνθρωπος είναι από πηλό και ο Θεός είναι ο αρχιτέκτονας».

«Διδασκαλίες του Αμενεμόπε» Οδηγός Ηθικής και Συμπεριφοράς, 12-11ο αιώνας π.Χ.

Αρχαία Μεσοποταμία (Σουμέριοι, Βαβυλώνιοι)

- **Έντονο θρησκευτικό υπόβαθρο**: για τη δημιουργία του ανθρώπου, οι θεοί **δημιούργησαν σκόπιμα ανθρώπους με διάφορες αναπηρίες** (παράλυτους, τυφλούς, στείρους).

- Ο θεός Ένκι, για να δείξει τη σοφία του, **βρήκε μια κατάλληλη θέση στην κοινωνία για τον καθέναν τους** (π.χ. τοποθέτησε τους τυφλούς ως μουσικούς και τους ανθρώπους με νοητική αναπηρία στην υπηρεσία του βασιλιά).

- **Το κράτος και οι ναοί** αναλάμβαναν να τους δώσουν ρόλους στην κρατική μηχανή ώστε να εξασφαλίζουν την επιβίωσή τους.

Αρχαία Κίνα

- Η θέση των αναπήρων επηρεάστηκε βαθύτατα από τον **Κομφουκισμό,** με βασική αρχή τη **«φιλοστοργία»** και η υποχρέωση της **οικογένειας και του κράτους** να φροντίζουν τους αδύναμους.

- Το κράτος εξαιρούσε **τους ανάπηρους και τις οικογένειές τους** από τη βαριά φορολογία και την υποχρεωτική εργασία σε δημόσια έργα.

- Πολλοί τυφλοί εκπαιδεύονταν ως **μάντεις, αστρολόγοι, μουσικοί ή ιστορικοί**, καθώς πίστευαν ότι η έλλειψη όρασης τους επέτρεπε να συγκεντρώνονται καλύτερα στη γνώση και τη μνήμη.

Αρχαία Ρώμη

- **Νομοθετική παράδοση:** Ο Κικέρων αναφέρει παράδοση που προέβλεπε τη θανάτωση νεογνού με σοβαρή σωματική παραμόρφωση.
- **Έκθεση νεογνών (expositio):** Πρακτική εγκατάλειψης βρεφών για διάφορους λόγους (οικογενειακή και οικονομική κατάσταση, φύλο), μεταξύ των οποίων και πιθανές σωματικές δυσμορφίες.
- **Θρησκευτικές αντιλήψεις:** Η γέννηση παιδιών με ασυνήθιστες σωματικές διαφοροποιήσεις μπορούσε να θεωρηθεί κακός οιωνός (prodigium), που απαιτούσε τελετουργίες εξιλέωσης προς τους θεούς.
- **Κοινωνική παρουσία ατόμων με αναπηρία:** μπορούσαν να επιβιώσουν και να συμμετέχουν στην κοινωνική ζωή, ανάλογα με τις περιστάσεις και την κοινωνική τους θέση.
- **Ιστορική προσέγγιση:** Δεν τεκμηριώνεται ότι όλα τα παιδιά με αναπηρία απορρίπτονταν ή θανατώνονταν!



Πήλινο ειδώλιο παιδιού με βοήθημα βάδισης (1ος–2ος αι. μ.Χ.)

Βυζάντιο

- Η κοινωνική τάξη έπαιζε καθοριστικό ρόλο, δημιουργώντας **τρεις εντελώς διαφορετικούς κόσμους** για τους ανθρώπους με αναπηρία:

  - **Ανώτερη τάξη** (απώλεια εξουσίας με **στοχευμένους ακρωτηριασμούς**)

  - **Μεσαία τάξη** (Ξενώνες-νοσοκομεία, Τυφλοκομεία, Γηροκομεία)

  - **Δούλοι** Αν ένας δούλος πάθαινε μια αναπηρία που τον καθιστούσε ανίκανο για εργασία, ο ιδιοκτήτης του είχε νομική υποχρέωση να τον **συντηρεί** ή να τον **απελευθερώσει** → **επαιτεία**





Ιουστινιανός Β' ο Ρινότμητος (7ος αι. μ.Χ.)

Μεσαίωνας

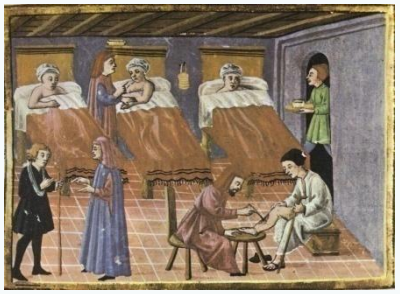





- **Η θέση των αναπήρων ήταν εξαιρετικά αντιφατική**, καθώς επηρεαζόταν βαθύτατα από τη χριστιανική θρησκεία, τη δεισιδαιμονία
- **Θρησκευτική ερμηνεία της αναπηρίας:**

  -Τιμωρία (αποτέλεσμα αμαρτιών των γονέων ή του ίδιου)

  - «Δαιμονοληψία» ή μαγεία (επιληψία, νευρολογικές παθήσεις)

  - Θεία ευλογία / δοκιμασία. Ο χριστιανισμός δίδασκε ότι οι φτωχοί και οι ασθενείς ήταν οι «αγαπημένοι του Θεού»
- Στις αναπτυσσόμενες μεσαιωνικές πόλεις ιδρύθηκαν **δημόσια νοσοκομεία και άσυλα**
- **Εργασιακή προσαρμογή και <u>Συντεχνίες</u>** (αναλάμβανε να στηρίξει οικονομικά τον ίδιο και την οικογένειά του)
- **Επαιτεία:** έξω από τις εκκλησίες ή στις πύλες των πόλεων, παίρνοντας επίσημη άδεια (σήμα) από τις τοπικές αρχές
- **Ψυχαγωγία των Ευγενών:** ατόμων με νοητική υστέρηση, νανισμό ή έντονες σωματικές δυσμορφίες ως **γελωτοποιών** (fools) στις βασιλικές αυλές

Αναγέννηση

- **Ιατρική και προσθετική:** Ανάπτυξη της ανατομίας και βελτίωση των τεχνητών μελών, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τον χειρουργό Ambroise Paré, που σχεδίαζε **εξελιγμένα μηχανικά τεχνητά μέλη** με γρανάζια, ελατήρια και κλειδώσεις.

  Όπως το **«σιδερένιο χέρι»:** Ιππότες της εποχής που έχασαν τα χέρια τους στη μάχη, απέκτησαν σιδερένια προσθετικά τόσο προηγμένα, που τους επέτρεπαν να κρατούν ξανά το σπαθί τους, αλλά και μια πένα για να γράφουν.

- **Εκπαίδευση:** Ο Pedro Ponce de León ανέπτυξε μεθόδους διδασκαλίας κωφών παιδιών στην Ισπανία του 16ου αιώνα (**πρώιμη νοηματική γλώσσα** και χειρονομίες).

- **Πρόνοια και φτώχεια:** Η διάλυση μοναστηριών σε περιοχές της Μεταρρύθμισης και οι νέες πολιτικές για τους φτωχούς επηρέασαν τη φροντίδα των ευάλωτων ομάδων (**διαχωρισμός σε ανήμπορους - τεμπέληδες**).

- **Επίμονες προκαταλήψεις:** Θρησκευτικές και δεισιδαιμονικές αντιλήψεις εξακολουθούσαν να επηρεάζουν την αντιμετώπιση της αναπηρίας.



Berlichingen's iron hand prosthesis (16ος αιώνας μ.Χ.)



«Οι ζητιάνοι» ‘The beggars” Pieter Bruegel (1568 μ.Χ.)

Η Αναγέννηση και η εξέλιξη των βοηθημάτων

Από την επιβίωση στην αισθητική και τη λειτουργικότητα

Κατά την Αναγέννηση, η ανάπτυξη της επιστήμης, της τέχνης και της τεχνολογίας οδήγησε σε σημαντικές βελτιώσεις στα βοηθήματα κινητικότητας, όπως τα αμαξίδια.

- Καλύτερος σχεδιασμός και εργονομία
- Χρήση πιο ανθεκτικών υλικών
- Έμφαση στην αισθητική και την κοινωνική αποδοχή
- Προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη

«Η τέχνη και η τεχνική συνεργάστηκαν, για να δώσουν στα άτομα με κινητικές δυσκολίες όχι μόνο λειτουργικότητα, αλλά και αξιοπρέπεια.»

(Gutmann)



Francesco I de' Medici, 16ος αι.
(πιθανότατα σε αμαξίδιο)



Ανακατασκευή αμαξιδίου, 16ος αι.
(Museo di Palazzo Medici Riccardi, Φλωρεντία)

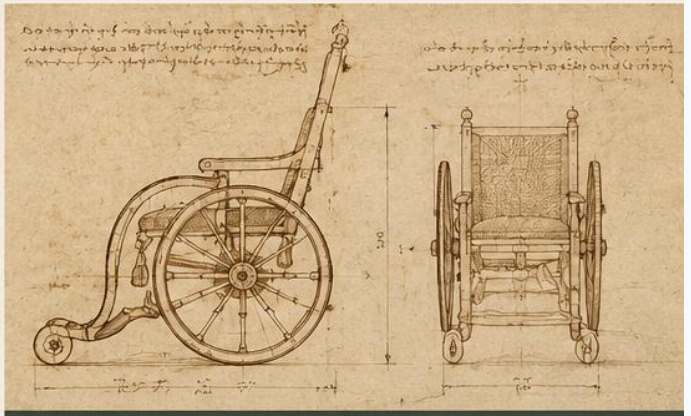

Σχέδιο αμαξιδίου, Codex Atlanticus – Leonardo da Vinci (περ. 1480)



Λεπτομέρεια από πολυτελές αμαξίδιο, 16ος αι. (Victoria & Albert Museum, Λονδίνο)



Νεότερα χρόνια (1930)







https://www.youtube.com/watch?v=jROK_RmzXiY

Stoke Mandeville Hospital, 1948

Sir Ludwig Guttmann









https://www.youtube.com/watch?v=SzV2uqBvgsg&t=6s

- **Stoke Mandeville Hospital, 1948**

  Στην αρχή μόνο τοξοβολία…



- **Το 1952** μια ομάδα Ολλανδών βετεράνων με αναπηρία έγιναν οι πρώτοι διαγωνιζόμενοι από το εξωτερικό.
- Μέχρι το **1954**, υπήρχαν αθλητές από τον Καναδά, την Αυστραλία, τη Φινλανδία, την Αίγυπτο και το Ισραήλ.



- **Πρώτοι επίσημοι Παραολυμπιακοί Αγώνες το 1960, στη Ρώμη.**

Τόκιο 1964….Τελ Αβιβ 1968….Χαϊδελβέργη 1972







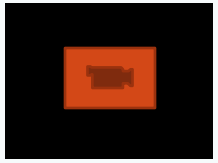

https://www.youtube.com/watch?v=hNgCuKGUFnU

- **Τορόντο (Καναδάς), 1976,** αγωνίστηκαν για πρώτη φορά αθλητές με **ακρωτηριασμό** και με **προβλήματα όρασης**



και

γεννήθηκε η ιδέα της συγχώνευσης διαφορετικών κατηγοριών αναπηριών σε αγωνιστικές ομάδες (Classification)

73 αγωνίσματα: **37** αντρών and **36** γυναικών!

594 αθλητές από **39** κράτη!

- **'Αρνεμ (Ολλανδία), 1980,** έλαβαν μέρος και **αθλητές με εγκεφαλική παράλυση.**



Νοητική Υστέρηση? Κωφοί αθλητές?

Παραολυμπιακοί Αγώνες (Paralympics)

- Αφορούν αθλητές με αναπηρίες που πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας των αθλημάτων.
- Κυρίως κινητικές αναπηρίες, αλλά και οπτική αναπηρία ή νοητική αναπηρία σε ορισμένα αθλήματα.

Ολυμπιακοί Αγώνες Κωφών (Deaflympics)

- Απευθύνονται σε αθλητές με απώλεια ακοής.
- Προσαρμόζουν την επικοινωνία και την αγωνιστική σηματοδότηση, καθώς οι ηχητικές ενδείξεις αντικαθίστανται, όπου απαιτείται, από οπτικά σήματα.

Special Olympics

- Απευθύνονται σε άτομα με νοητική αναπηρία.
- Δίνουν έμφαση στη συμμετοχή, στην προσωπική βελτίωση, στην κοινωνική ένταξη και στη χαρά του αθλητισμού.

- Οι διαφορετικές διοργανώσεις αναπτύχθηκαν μέσα από ξεχωριστά αθλητικά κινήματα, με στόχο να καλύψουν τις ανάγκες συμμετοχής διαφορετικών ομάδων αθλητών. Διαφέρουν ως προς τα κριτήρια συμμετοχής, τις προσαρμογές των αγωνισμάτων και τη φιλοσοφία τους

Βασικό μήνυμα: Η αναπηρία δεν αποτελεί ενιαία κατηγορία. Η ισότιμη αθλητική συμμετοχή απαιτεί διαφορετικές προσεγγίσεις, προσαρμογές και ευκαιρίες, με στόχο την πρόσβαση στον αθλητισμό και την ανάδειξη των ικανοτήτων κάθε αθλητή.

Πως προέκυψαν διαφορετικές οργανώσεις?

Παραολυμπιακοί Αγώνες (Paralympics)

- Συνδέθηκαν ιστορικά με την αποκατάσταση τραυματιών του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου (Guttmann, 1948), και τη διοργάνωση αθλητικών αγώνων για βετεράνους με κάκωση νωτιαίου μυελού.
- Από αυτή την πρωτοβουλία αναπτύχθηκε σταδιακά το Παραολυμπιακό κίνημα.

Ομοσπονδίες

- **Παγκόσμια:** International Paralympic Committee (IPC)
- **Ευρωπαϊκή:** European Paralympic Committee (EPC)
- **Ελληνική:** Ελληνική Παραολυμπιακή Επιτροπή (ΕΠΕ)

Ολυμπιακοί Αγώνες Κωφών (Deaflympics)

- Δημιουργήθηκαν πολύ πριν από τους πρώτους Παραολυμπιακούς Αγώνες, το 1924, στο Παρίσι, από τον Eugene Rubens-Alcais, ο οποίος ήταν κωφός και πρωτοστάτησε στην ανάπτυξη του οργανωμένου αθλητισμού των κωφών, και τον Βέλγο Antoine Dresse.
- Με στόχο την ισότιμη αθλητική συμμετοχή και την αυτονομία της κοινότητάς τους.

Ομοσπονδίες

- **Παγκόσμια:** International Committee of Sports for the Deaf (ICSD)
- **Ευρωπαϊκή:** European Deaf Sports Organization (EDSO)
- **Ελληνική:** Ελληνική Αθλητική Ομοσπονδία Κωφών (ΕΑΟΚ)

Special Olympics

- Ιδρύθηκαν το 1968 από την Eunice Kennedy Shriver,
- με στόχο να προσφέρουν σε άτομα με νοητική αναπηρία ευκαιρίες συμμετοχής στον αθλητισμό, ανάπτυξης δεξιοτήτων και κοινωνικής ένταξης.

Ομοσπονδίες

- **Παγκόσμια:** Special Olympics International (SOI)
- **Ευρωπαϊκή:** Special Olympics Europe (European SO)
- **Ελληνική:** Ελληνική Ομοσπονδία Special Olympics (EOSO)

Ολυμπιακοί Αγώνες Κωφών (Deaflympics)

Χαρακτηριστικά του αθλητισμού των κωφών

- **Κριτήριο συμμετοχής:** Απαιτείται απώλεια ακοής **≥55 dB** στο καλύτερο αυτί (ακουόγραμμα 3 μήνες πριν)
- **Αγωνιστική ισότητα:** Οι αθλητές **αγωνίζονται χωρίς ακουστικά βαρηκοΐας** ή κοχλιακά εμφυτεύματα κατά τη διάρκεια του αγώνα, σύμφωνα με τους κανονισμούς των Deaflympics.
- **Επικοινωνία στον αγωνιστικό χώρο:** Η **οπτική επικοινωνία**, οι χειρονομίες και η **νοηματική γλώσσα** διευκολύνουν την επικοινωνία αθλητών και προπονητών.
- **Εκκινήσεις:** Χρησιμοποιείται **οπτικό σήμα** (φωτεινή ένδειξη ή σημαία) αντί του ηχητικού σήματος της πιστολιού εκκίνησης.



- **Επίδραση της κώφωσης στην κίνηση:** Η κώφωση δεν συνεπάγεται απαραίτητα κινητικό περιορισμό. Ωστόσο, σε ορισμένα άτομα, μπορεί να συνυπάρχει **διαταραχή του αιθουσαίου συστήματος,** η οποία επηρεάζει την ισορροπία τον συντονισμό και τον προσανατολισμό.

ΕΡΩΤΗΣΗ

*Η αιθουσαία δυσλειτουργία **δεν αποτελεί κριτήριο ταξινόμησης**, παρότι μπορεί να επηρεάζει την ισορροπία και τον κινητικό έλεγχο. Είναι δίκαιο?*

Χαρακτηριστικά των Special Olympics

Στα Special Olympics οι αθλητές **δεν** κατατάσσονται σε κατηγορίες βάσει της **λειτουργικής επίδρασης της αναπηρίας** τους στο συγκεκριμένο άθλημα όπως στα Parolympics.

Υπάρχει διαδικασία που μοιάζει με ταξινόμηση των αθλητών σε αγωνιστικές κατηγορίες, αλλά ονομάζεται **Divisioning**.

- **Κύριο κριτήριο**: η αθλητική ικανότητα και επίδοση.
- **Άλλα κριτήρια:** η ηλικία και το φύλο.
- **Πώς γίνεται:** αξιοποιούνται προηγούμενες επιδόσεις ή προκαταρκτικές δοκιμασίες και αγώνες.
- **Στόχος:** οι αθλητές να αγωνίζονται σε ομάδες όσο γίνεται πιο κοντά ως προς το επίπεδο ικανότητάς τους, ώστε ο συναγωνισμός να είναι δίκαιος.

- **Η βασική διαφορά:** (Parolympics). Αντίθετα, το Divisioning διαμορφώνει αγωνιστικές κατηγορίες με βάση κυρίως την πραγματική αθλητική τους επίδοση και ικανότητα.

Parolympics Classification system

Διαδικασία κατηγοριοποίησης των αθλητών

Οι αθλητές εντάσσονται σε κατηγορίες ανάλογα με:

1. την αναπηρία (είδος, βαθμός, ελάχιστο κριτήριο ένταξης)

2. το άθλημα (βαθμός λειτουργικότητας στις ιδιαίτερες αγωνιστικές απαιτήσεις)

Σκοπός της αθλητικής ταξινόμησης:

- Η προώθηση της **ισονομίας** και του **δίκαιου ανταγωνισμού** μεταξύ των αθλητών.
- Ο περιορισμός της (+ ή -) **επίδρασης της αναπηρίας** στην έκβαση του αγώνα.

Διαδικασία ταξινόμησης



https://www.youtube.com/watch?v=zIoPMN7XC3E

Κατηγορίες αναπηριών

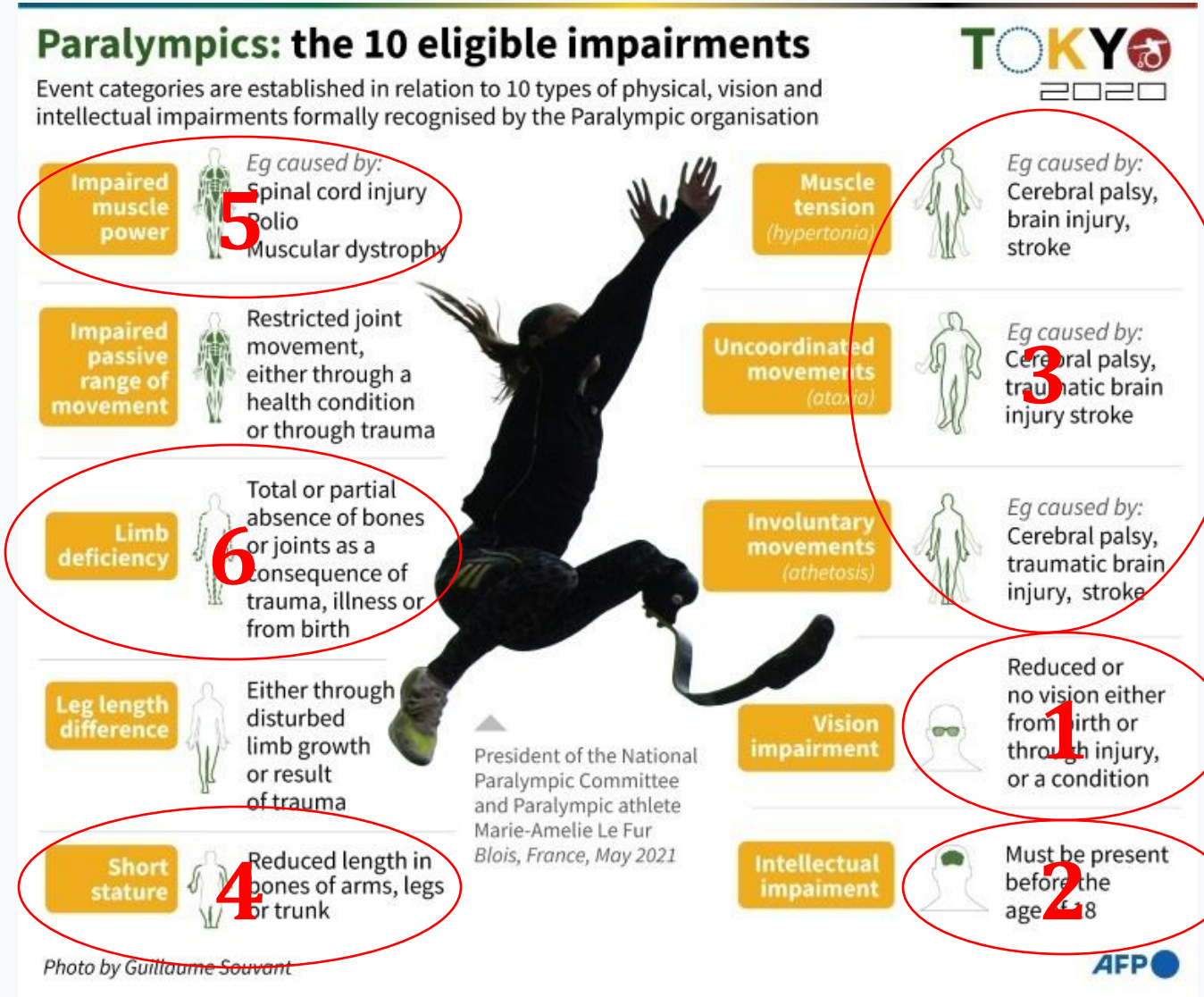

ΜΥΪΚΗ ΑΔΥΝΑΜΙΑ

ΔΥΣΚΙΝΗΣΙΑ ΑΡΘΡΩΣΕΩΝ

ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

ΑΝΙΣΟΜΕΛΕΙΑ

ΝΑΝΙΣΜΟΣ

ΥΠΕΡΤΟΝΙΑ

ΑΤΑΧΙΑ

ΑΘΕΤΩΣΗ

ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΟΡΑΣΗΣ

ΝΟΗΤΙΚΗ ΥΣΤΕΡΗΣΗ

Πλατφόρμα περιγραφής κατηγοριών ανά άθλημα

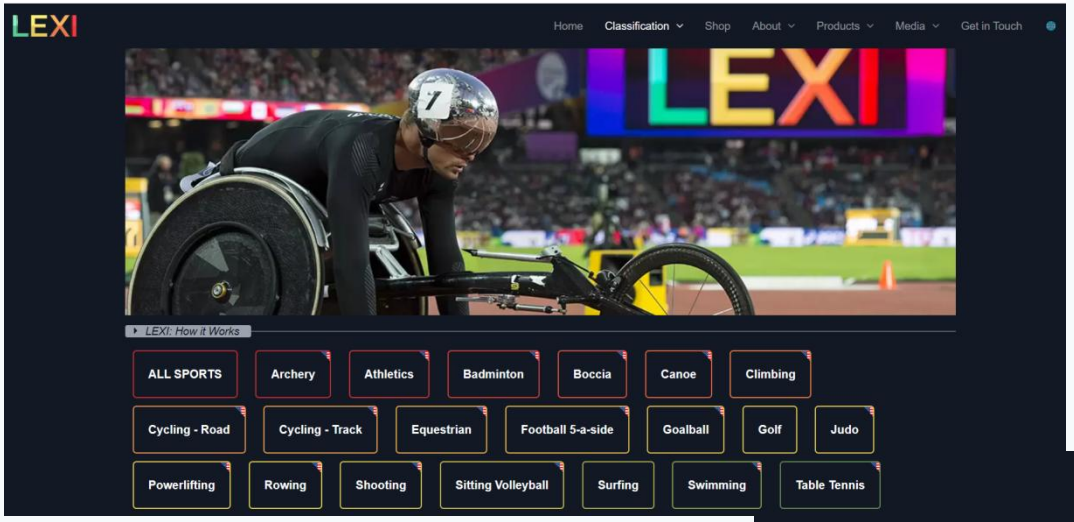

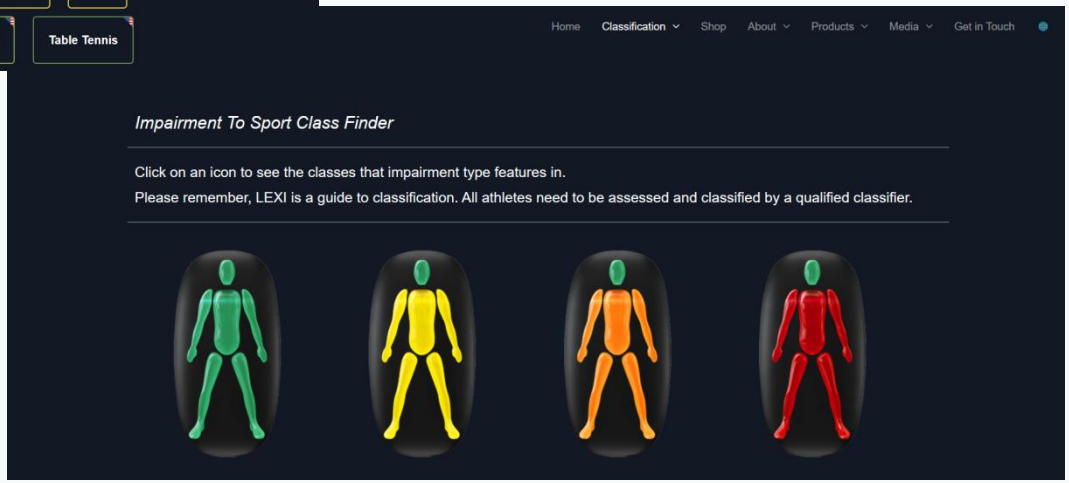

https://lexi.global/sports/athletics/

Πως εξισορροπούν οι αθλητές με αναπηρία το κινητικό τους μειονέκτημα;

μέσω των
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ
που τους έχουν απομείνει

ή/και

μέσω της
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
των λειτουργικών τους αδυναμιών





Πώς προσαρμόζεται ένα άθλημα?

Οι προσαρμογές μπορούν να αφορούν:

- **Τεχνική εκτέλεσης:** π.χ. τροποποιημένη θέση εκκίνησης (όρθια θέση), διαφορετικό τρόπο στήριξης (πατέντα ρίψης) ή εναλλακτικό τρόπο εκτέλεσης μιας κίνησης (ρολλάρισμα πάνω από πήχη).
- **Εξοπλισμό:** αγωνιστικά αμαξίδια, προθέσεις, πλαίσια ρίψεων και βοηθήματα.
- **Χώρος και εγκαταστάσεις:** πρόσβαση στον αγωνιστικό χώρο (συνοδός), στον εξοπλισμό (ράμπες, ιμάντες σταθεροποίησης, κτλ) .
- **Επικοινωνία και καθοδήγηση:** λεκτικά, ακουστικά ή απτικά ερεθίσματα, όπου χρειάζεται και επιτρέπεται.
- **Αλλαγές τους κανονισμούς ενός αθλήματος :** που επιτρέπουν τις παραπάνω αλλαγές.

Εξέλιξη της τεχνολογίας και Para-αθλητισμός

- **Αθλητισμός αρτιμελών:** θεμιτή βελτίωση απόδοσης

  (παπούτσια, τάπητας, φόρμες κολύμβησης, όργανα, ρολόγια, GPS, κτλ)



- **Στον Para-αθλητισμό:** διευκόλυνση κίνησης ή αναπαραγωγή μιας χαμένης λειτουργίας

  (προσθετικά χέρια, αγωνιστικά αμαξίδια, mono-ski, ράμπα boccia, πατέντα ρίψης, κτλ)



Εξέλιξη των προθέσεων

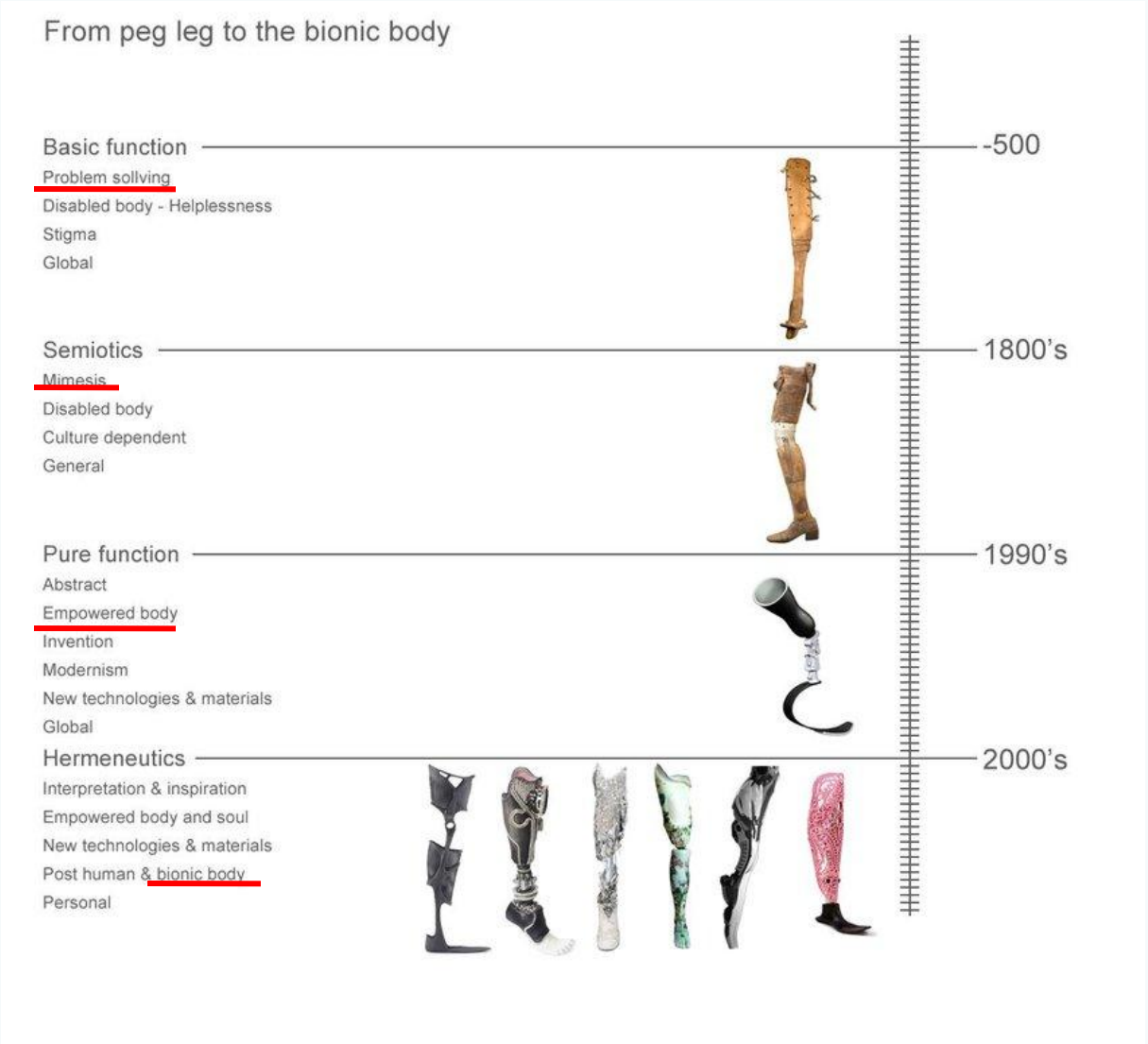

Cyber-future?



Παρόν….





https://www.youtube.com/watch?v=CDsNZJTWw0w

Μελλοντικά….

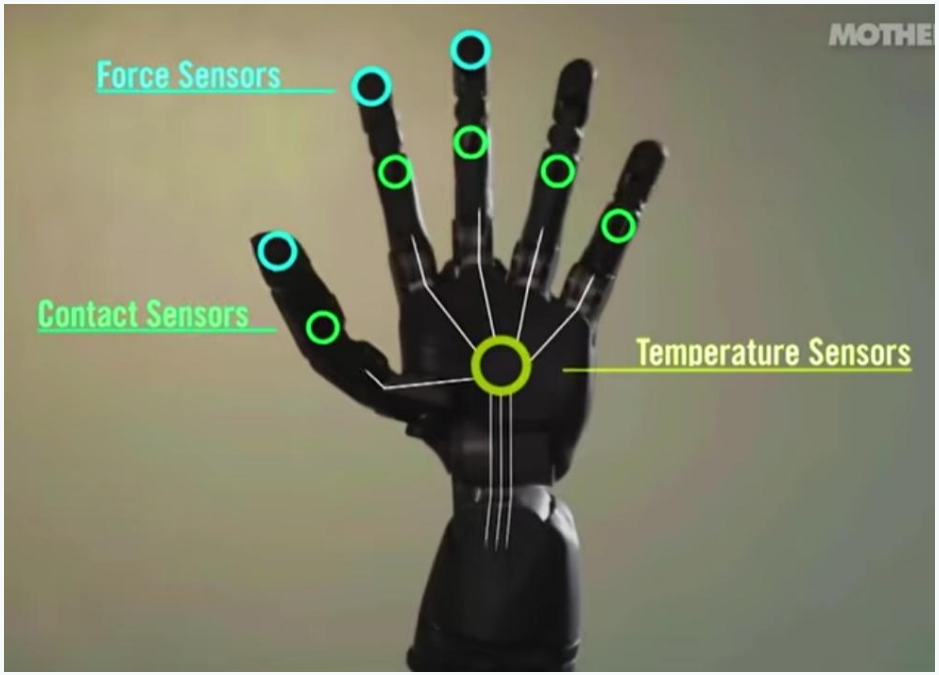

https://www.youtube.com/watch?v=0CpiQdgV81g

Τροφή για σκέψη…

- *Μήπως ο υψηλός αθλητισμός για άτομα με αναπηρία δεν είναι «προσβάσιμος» για όλους, αλλά μόνο σε αυτούς που μπορούν να τον υποστηρίξουν οικονομικά?*

- *Μήπως η διαμόρφωση των επιδόσεων και γενικότερα της κατάταξης ενός παρολυμπιακού αθλητή (ή χώρας) είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη χρήση/παρέμβαση όλο και πιο ανεπτυγμένης τεχνολογικής υποστήριξης?*

Μπορούν να κάνουν όλοι para-πρωταθλητισμό??

Table 1. Proportion of Countries by World Bank classification that participated in the Championships.

	Participated		Did not participate		Total
	N	%	N	%	
High Income	50	52.08%	29	25.00%	79
Upper Middle Income	26	27.08%	27	23.28%	53
Lower Middle Income	16	16.67%	33	28.45%	49
Low Income	4	4.17%	27	23.28%	31

Swartz L, Bantjes J, Rall D, Ferreira S, Blauwet C, DermanW (2016). *A More Equitable Society: The Politics of Global Fairness in Paralympic Sport. PLoS ONE 11(12): e0167481. doi:10.1371/journal.pone.0167481*

Παραολυμπιακοί Αγώνες: η συμμετοχή των χωρών

Από τη διαχρονική παρουσία έως την πλήρη απουσία – και τι μας δείχνουν οι οικονομικοί δείκτες.

Συμμετοχή σε όλες ή σχεδόν όλες τις διοργανώσεις

Σταθερή παρουσία από το 1960 έως το 2024 (17 διοργανώσεις).

Χώρα	Συμμετοχή	ΑΕΠ/κάτοικο (δολ. ΗΠΑ, 2023)
Αυστραλία	Όλες	64.000
ΗΠΑ	Όλες	76.000
Γαλλία	Όλες	44.000
Μεγάλη Βρετανία	Όλες	50.000
Ιταλία	Όλες	42.000

Περιορισμένη ή σποραδική συμμετοχή

Μόνο μία ή δύο συμμετοχές έως το 2024.

Χώρα	Συμμετοχή	ΑΕΠ/κάτοικο (δολ. ΗΠΑ, 2023)
Αλβανία	1 φορά (2016)	6.000
Ανδόρα	1 φορά (2016)	52.000
Αντίγκουα & Μπαρμπούντα	1 φορά (2016)	16.000
Μπουτάν	2 φορές (2020, 2024)	12.000
Γουιάνα	1 φορά (2020)	9.000

Χωρίς καταγεγραμμένη συμμετοχή

Δεν έχουν στείλει αθλητές σε καμία θερινή Παραολυμπιάδα έως το 2024.

Χώρα	ΑΕΠ/κάτοικο (δολ. ΗΠΑ, 2023)
Νίγηρας	500
Τσαντ	700
Κεντροαφρικανική Δημοκρατία	600
Μπουρούντι	300
Σομαλία	500

Ενδεικτικά παραδείγματα χωρών με μηδενική καταγεγραμμένη συμμετοχή έως το 2024.

Υψηλότερο ΑΕΠ
συχνά συνδέεται με μεγαλύτερη συμμετοχή και περισσότερες διακρίσεις.

Ωστόσο...
υπάρχουν και εξαιρέσεις, όπως χώρες με υψηλό ΑΕΠ και περιορισμένη συμμετοχή.

Η συμμετοχή δεν εξαρτάται μόνο από τα οικονομικά.
Σημαντικό ρόλο παίζουν και οι θεσμοί, οι υποδομές, η κοινωνική στάση και οι ευκαιρίες πρόσβασης στον αθλητισμό.

Πηγές: International Paralympic Committee (IPC) – ιστορικός πίνακας συμμετοχών, επίσημα στοιχεία. | ΑΕΠ/κάτοικο: World Bank (2023).

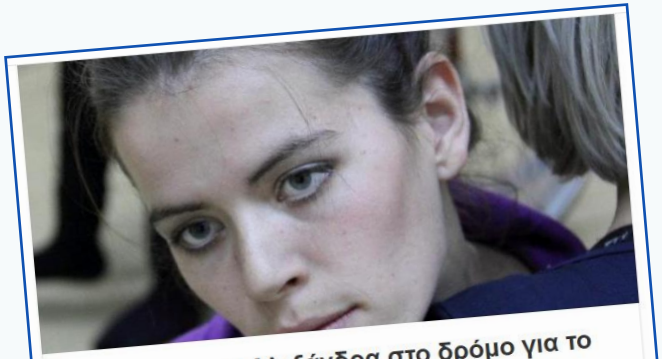

Στηρίζουμε την Αλεξάνδρα στο δρόμο για το Ρίο!

Κωνσταντίνος Βασιλείου · 5 Απριλίου 2016 · Ελλάδα, Κόσμος, Νέα · Leave a comment · 834 Views

Η Αλεξάνδρα Σταματοπούλου είναι κολυμβήτρια και Άτομο με Αναπηρία. Είναι μέλος της Εθνικής Ομάδας και κάτοχος πανελλήνιων ρεκόρ στα 50 και 100 μέτρα ελεύθερου και ύπτιου. Έχει συμμετάσχει σε Ευρωπαϊκά και Παγκόσμια Πρωταθλήματα και έχει εξασφαλίσει τη συμμετοχή της στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα του 2016 στην Ισπανία και στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Ρίο την ίδια χρονιά.

Παρ' όλα αυτά, στην προσπάθειά της να προετοιμαστεί κατάλληλα για τους Παραολυμπιακούς Αγώνες, είναι απαραίτητη η οικονομική υποστήριξη. Δυστυχώς, η καθημερινή προπόνηση, η αγορά του αθλητικού εξοπλισμού και τα έξοδα για τα ταξίδια, δεν καλύπτονται από το ελληνικό κράτος.

Σας καλούμε λοιπόν να υποστηρίξετε και εσείς την αξιέπαινη προσπάθεια της Ελληνίδας Πρωταθλήτριας στον όμορφο Παραολυμπιακό δρόμο για το Ρίο. Επισκεφτείτε το ακόλουθο σύνδεσμο και στηρίξτε την Αλεξάνδρα Σταματοπούλου με την έμπρακτη στήριξη και δωρεά σας.

Help Alexandra

Χορηγία της Uber στον Παραολυμπιονίκη Αθανάσιο Γκαβέλα για έναν χρόνο

Στο πλευρό του αθλητή στον δρόμο για τη διάκριση στους θερινούς αγώνες στην Γαλλία.

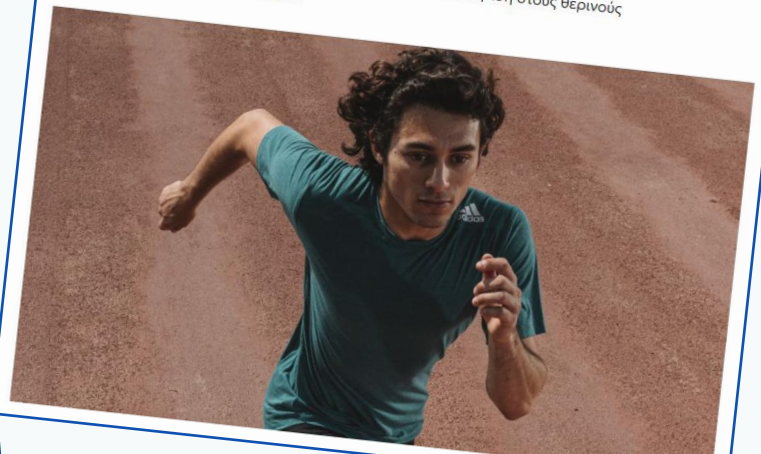

Κοινωφελές Ίδρυμα Ιωάννη Σ. Λάτση

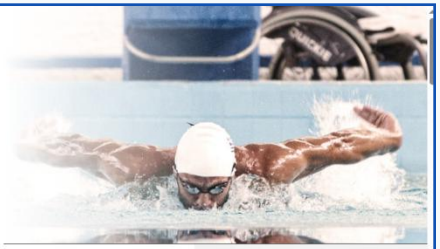

— ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΡΑΣΗ & ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ›

Στήριξη αθλητή

ΕΤΟΣ 2014

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Αντώνης Τσαπατάκης

Ο Αντώνης Τσαπατάκης γεννήθηκε στα Χανιά το 1988 και το 2008 ξεκίνησε να ασχολείται με την κολύμβηση ΑμεΑ, πετυχαίνοντας σημαντικές διακρίσεις σε Πανευρωπαϊκούς, Παγκόσμιους και Ολυμπιακούς Αγώνες. Το Κοινωφελές Ίδρυμα Ιωάννη Σ. Λάτση, από το 2013, στηρίζει και ενθαρρύνει την πετυχημένη πορεία του αθλητή, καλύπτοντας το κόστος της αθλητικής του προετοιμασίας, με στόχο να του δοθεί η δυνατότητα να συμμετάσχει στους Παραολυμπιακούς Αγώνες 2016 στο Rio de Janeiro στη Βραζιλία.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ↓



AEGEAN Group

aegeanair.com · ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ · Ελληνικά · αναζήτηση

Εταιρεία · Media center · Εταιρική Διακυβέρνηση · Βιώσιμη Ανάπτυξη · Επενδυτές · Θέσεις Εργασίας

AEGEAN Group > Δελτία τύπου
> Η AEGEAN στηρίζει την προσπάθεια κορυφαίων αθλητών των Παραολυμπιακών Αγώνων και μοιράζει μαζί τους το μήνυμα της Παγκόσμιας Ημέρας Ατόμων με Αναπηρία

Η AEGEAN στηρίζει την προσπάθεια κορυφαίων αθλητών των Παραολυμπιακών Αγώνων και μοιράζει μαζί τους το μήνυμα της Παγκόσμιας Ημέρας Ατόμων με Αναπηρία

Παρασκευή, 01-12-2023

Η AEGEAN στηρίζει την προετοιμασία των κορυφαίων αθλητών Γιάννη Σεβδικαλή (στίβος), Μιχάλη Σείτη (στίβος) και Αντώνη Τσαπατάκη (κολύμβηση) για τους Παραολυμπιακούς Αγώνες του 2024 στο Παρίσι και μοιράζει μαζί τους το μήνυμα της Παγκόσμιας Ημέρας Ατόμων με Αναπηρία.

Πάντα κοντά στο πλευρό αθλητών και αθλητριών που εκπροσωπούν τη χώρα σε κορυφαίες αθλητικές διοργανώσεις, αλλά και στις προσπάθειες των ατόμων με αναπηρία για προσβασιμότητα και ίσες ευκαιρίες, η AEGEAN στηρίζει την προετοιμασία των συγκεκριμένων Ελλήνων αθλητών και μαζί τους επικοινωνεί τις αξίες της θέλησης, της ανθεκτικότητας και της επιμονής απέναντι σε κάθε πρόκληση.

Οι τρεις αθλητές των Παραολυμπιακών Αγώνων, φωτεινό παράδειγμα για όλους, εργάζονται ήδη εντατικά με στόχο να χαρίσουν στη χώρα μας ακόμη μεγαλύτερες διακρίσεις και η AEGEAN βρίσκεται δίπλα τους για να τους υποστηρίξει και να τους μεταφέρει στις κορυφαίες αθλητικές διοργανώσεις για την προετοιμασία τους.

Σύστημα ανίχνευσης και ανάδειξης para-ταλέντων?

AUSTRALIAN PARALYMPIC COMMITTEE

What are the dates and venues for the 2018 Para-sport Talent Search program?

DATE	LOCATION
Sunday 12th August	Sydney Olympic Park Hall of Legends, Olympic Blvd
Saturday 18th August	Gold Coast Sport & Leisure Centre Nerang-Broadbeach Rd, Carrara
Sunday 19th August	Brisbane Girls Grammar School Sports Centre Gregory Terrace, Brisbane
Sunday 9th September	Herb Graham Recreation Centre 38 Ashbury Crescent, Mirrabooka
Sunday 23rd September	Palmerston Recreation Centre 11 The Blvd, Palmerston
Sunday 7th October	Moonah Sports Centre 17 Gormanston Rd, Moonah
Sunday 21st October	APC/Essendon Football Club Training Centre 275 Melrose Drive, Melbourne Airport
Sunday 18th November	AIS Sport Halls Leverrier St, Bruce
Sunday 9th December	St Peters College Sports Centree 57 Hackney Road, Hackney

Συμμετοχή, συμπερίληψη και εμπόδια

Η συμμετοχή στον αθλητισμό επηρεάζεται από προσωπικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες.

Παράγοντες που διευκολύνουν τη συμμετοχή

- Κατάλληλο άθλημα και προσαρμοσμένο πρόγραμμα.
- Υποστήριξη από οικογένεια, προπονητές και συναθλητές.
- Προσβάσιμες εγκαταστάσεις και κατάλληλος εξοπλισμός.
- Ευχάριστη εμπειρία, προσωπικά κίνητρα και αίσθηση του «ανήκειν».
- Επαρκής ενημέρωση και οργάνωση.

Παράγοντες που δυσχεραίνουν τη συμμετοχή

- Μη προσβάσιμες εγκαταστάσεις και ανεπαρκείς μεταφορές.
- Υψηλό κόστος εξοπλισμού και προπόνησης.
- Περιορισμένη διαθεσιμότητα κατάλληλων αθλητικών προγραμμάτων.
- Έλλειψη ενημέρωσης ή εμπειρίας από τους προπονητές.
- Εξάρτηση από τρίτους για μετακίνηση ή υποστήριξη, όπου απαιτείται.

Jaarsma, E. A., Dijkstra, P. U., Geertzen, J. H. B., & Dekker, R. (2014). Barriers to and facilitators of sports participation for people with physical disabilities: A systematic review. Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports, 24(6), 871–881.

Αντιλήψεις προπονητών για την προπόνηση ατόμων με αναπηρία

ΠΡΙΝ

- **Αρνητική προκατάληψη - stigma**

  (*μόνο «καλοί» άνθρωποι εμπλέκονται σε αυτό*)
- **Έλλειψη ειδικών για την αναπηρία γνώσεων**

  (φόβος ότι θα τραυματίσουν τους αθλητές τους)
- **Φόβος του άγνωστου**

  (πως να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους, συμπληρωματικά?)
- **Ανησυχία για την αποδοχή και συμπερίληψη**

  (πρακτικό πρόβλημα η ένταξη σε ομάδα)

ΜΕΤΑ

- **Εξέλιξη καριέρας- νέες προοπτικές**
- **Δημιουργικότητα- Φαντασία- Εφευρετικότητα**

  (κάτι νέο και όχι η απλή εφαρμογή γνωστών μεθόδων και ειδικά σε προπονητές που βιώνουν πλατό!)
- **Γρήγορα αποτελέσματα**

  (με αλλαγές σε τεχνική, τακτική, τεχνολογία, κτλ.)
- ***Ισχυρός δεσμός αθλητή-προπονητή***

  (κοινωνική εμπλοκή, αλληλοεπίδραση)

Wareham, Y., Burkett, B., Innes, P., & Lovell, G. P. (2018). ***Sport coaches' education, training and professional development: the perceptions and preferences of coaches of elite athletes with disability in Australia****. Sport in Society, 21(12), 2048–2067. https://doi.org/10.1080/17430437.2018.1487955*

https://www.youtube.com/watch?v=mCxwB8mHeAY

Βιβλιογραφία

- Cilione, M., & Gazzaniga, V. (2023). Conceptualizing disabilities from antiquity to the middle ages: A historical-medical contribution. International Journal of Paleopathology, 40, 41–47. https://doi.org/10.1016/j.ijpp.2022.11.004
- Silver, J. R. (2018). The origins of sport for disabled people. *The Journal of the Royal College of Physicians of Edinburgh*, 48(2), 175–180. https://doi.org/10.4997/JRCPE.2018.213
- Metzler, I. (2011). Disability in the Middle Ages: Impairment at the intersection of historical inquiry and disability studies. *History Compass*, 9(1), 45–60. https://doi.org/10.1111/j.1478-0542.2010.00746.x
- Hassett et al. (2024). Effects of sport or physical recreation for adults with physical or intellectual disabilities: A systematic review with meta-analysis. *British Journal of Sports Medicine*, 58(5), 269–277. https://doi.org/10.1136/bjsports-2023-107123
- Burmaoğlu, G. E., & Abakay, U. (2026). Motivational and contextual factors across sport entry, current participation, maintenance, and withdrawal among people with physical disabilities: A systematic review. *Sports,* 14(10), 457. https://doi.org/10.3390/sports14100457
- Foster, R., Fitzgerald, H., & Stride, A. (2019). The socialization and participation of Deaflympians in sport. *Sport in Society*, 22(12), 1904–1918. https://doi.org/10.1080/17430437.2018.1530219
- Thomson et al. (2021). The impact of physical activity and sport programs on community participation for people with intellectual disability: A systematic review. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*, 46(3), 261–271. https://doi.org/10.3109/13668250.2020.1717070
- Wileman, T. M., McKay, M. J., Hackett, D. A., Watson, T. J., Fleeton, J., & Fornusek, C. (2025). Guiding evidence-based classification in Para sporting populations: A systematic review of impairment measures and activity limitations. *Sports Medicine*, 55, 341–391. https://doi.org/10.1007/s40279-024-02132-y

Βιβλιογραφία

- De Luigi, A. J. (2024). The effects on sports performance of technologic advances in sports prostheses and wheelchairs. *PM&R*, 16(4), 409–417. https://doi.org/10.1002/pmrj.13153
- Ogoura, K., & Nagamatsu, A. (2026). Technological advancement of assistive equipment and its impact on the Paralympic Games. *Parasapo*, 25, 1–11. https://doi.org/10.32229/parasapo.25.0_1
- McNamee, M., Parnell, R., & Vanlandewijck, Y. (2021). Fairness, technology and the ethics of Paralympic sport classification. *European Journal of Sport Science*, 21(11), 1510–1517. https://doi.org/10.1080/17461391.2021.1961022
- Liu, J., Yu, H., Bleakney, A., & Jan, Y.-K. (2024). Factors influencing the relationship between coaches and athletes with disabilities: A systematic review. *Frontiers in Sports and Active Living*, 6, 1461512. https://doi.org/10.3389/fspor.2024.1461512
- Liu, J., Yu, H., Cheung, W. C., Bleakney, A., & Jan, Y.-K. (2025). A systematic review of pathophysiological and psychosocial measures in adaptive sports and their implications for coaching practice. *Heliyon*, 11(2), e42081. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2025.e42081
- Swartz, L., Bantjes, J., Rall, D., Ferreira, S., Blauwet, C., & Derman, W. (2016). A more equitable society: The politics of global fairness in Paralympic sport. *PLOS ONE*, 11(12), e0167481. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0167481
- Wareham, Y., Burkett, B., Innes, P., & Lovell, G. P. (2018). Sport coaches' education, training and professional development: the perceptions and preferences of coaches of elite athletes with disability in Australia. *Sport in Society,* 21(12), 2048–2067. https://doi.org/10.1080/17430437.2018.1487955
- Li, F., Hopkins, W. G., & Lipinska, P. (2022). Population, economic and geographic predictors of nations' medal tallies at the Pyeongchang and Tokyo Olympics and Paralympics. *Frontiers in Sports and Active Living*, 4, 931817. https://doi.org/10.3389/fspor.2022.931817
- Buts, C., Du Bois, C., Heyndels, B., & Jegers, M. (2013). Socioeconomic determinants of success at the Summer Paralympics. *Journal of Sports Economics*, 14(2), 133–147. https://doi.org/10.1177/1527002511416511